

фесії, корекція ціннісних пріоритетів, оволодіння мета- та спеціальними вміннями учіння; змістово-рефлексійний, у процесі якого здійснюється набуття знань і професійних умінь, їх осмислення, розкриття індивідуальних особливостей і розвиток на їхній основі професійно значущих якостей особистості; практико-перетворювальний, під час якого відбувається інтеграція у педагогічне середовище та творча самореалізація.

Як свідчить практика і психолого-педагогічні дослідження, науково-дослідна робота студентів вищих навчальних закладів сприяє поглибленню якості засвоєння матеріалу зі спеціальності, розширенню світогляду майбутніх фахівців, прищепленню навичок власного пошуку, удосконаленню власних професійних якостей, вихованню наукової та творчої ініціативи майбутніх фахівців.

Одна з провідних форм науково-дослідної роботи студентів — науковий гурток. Залучення студентів до роботи у наукових гуртках може починатись ще на молодших курсах. Викладачі провідних кафедр університету у тісному співробітництві із студентами старших курсів визначають зміст засідань, складають орієнтовний план роботи гуртку, призначають відповідальних за певні секції. Серед завдань, які ставляться перед студентами, варто зазначити підготовку доповідей і рефератів, виступи з результатами власних наукових пошуків на засіданнях гуртка або на наукових конференціях, написання наукових статей, рецензування і анотування наукових робіт тощо. Гурток може поєднувати членів групи, курсу, факультету, а іноді й усього університету.

Під керівництвом викладачів студенти готують доповіді, які обговорюють на засіданнях гуртка, заслуховували повідомлення про нову економічну літературу, інформацію про хід роботи гуртківців над окремими темами та виступи про досвід роботи кращих економістів міста і області. На підставі цих матеріалів виконувалися наукові роботи, які одержували визнання на студентських конференціях, диспутах.

Науково-дослідна робота студентів у економічному ВНЗ розпочинається з гурткової роботи на першому курсі. В подальшому дослідництво проводиться в інших формах, хоча й гурткова робота не припиняється. А от на першому курсі гурткова робота — якщо й не єдина форма НДР, то її питома вага найвища серед інших форм. Мета гурткової роботи полягає в тому, щоб запалити в студента вогник творчості, залучити до дослідницького підходу в усіх сферах його діяльності.

Безпосередні задачі гурткової роботи на 1 курсі: поглиблення знань з дисциплін фундаментальної підготовки за спеціальністю; розширення ерудиції студента як майбутньої особистості; визначення схильності студента до досліджень в тому чи тому напрямку.

У вирішенні першої з вказаних задач беруть участь студенти з визначеною позицією щодо своїх уподобань. Згідно з цими уподобаннями першокурсники удосконалюють свою підготовку і вбачають у цьому забезпечення умов реалізації своїх здібностей і можливостей. З прагматичної точки зору така діяльність корисна тим, що сприяє якіснішому засвоєнню навчального матеріалу і, як наслідок, отриманню високих оцінок під час контрольних заходів.

На старших курсах суттєво активізується науково-дослідна робота студентів у вигляді виконання курсових, дипломних і магістерських робіт, участі в наукових дослідженнях кафедр, олімпіадах, конкурсах тощо. Однак, і гурткова робота не припиняється, що зумовлюється і допитливістю студентів, які продовжують пошук своєї індивідуальної ніші реалізації здібностей, і необхідністю передачі досвіду студентам молодших курсів.

Таким чином, функціонування науково-дослідних гуртків при кафедрах ВНЗ є невід'ємною складовою науково-дослідної роботи студентів. Зазначене функціонування відбувається протягом всього терміну навчання, найбільша питома вага гурткової роботи припадає на молодші курси, особливо, перший. На старших курсах пріоритет віддається іншим видам науково-дослідної роботи, які можна вважати послідовниками гуртків.

*Мервенецька В. Ф., к. е. Н., доцент,
Самохвал С. П., ст. викладач,
кафедра обліку, аналізу і адиту в АПК*

НАУКОВА СКЛАДОВА У ВИВЧЕННІ ДИСЦИПЛІНИ «ІСТОРІЯ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ»

Структура та зміст навчальних дисциплін певною мірою визначаються розвитком науки та потребами практики. Наукова складова базується на впровадженні активних інноваційних технологій, сучасних фундаментальних та прикладних досліджень у навчальний процес.

Навчальна дисципліна «Історія бухгалтерського обліку» має певну ідеологію свого виникнення та розвитку. Метою викладання дисципліни є набуття студентами знань про історичні шляхи, особливості, труднощі і суперечності у становленні, розвитку і застосуванні методичних прийомів (інструментарію) при веденні бухгалтерського обліку на підприємстві.

Предметом дисципліни є узагальнення наявного історичного досвіду, наукових праць вітчизняних і зарубіжних економістів, у яких розглядаються етапи та напрями розвитку господарського обліку, виокремлення і формування його виду — бухгалтерського обліку, становлення бухгалтерського обліку як науки.

Наукова складова є невід'ємною складовою частиною навчального процесу вищих навчальних закладів 3–4 рівнів акредитації. У зв'язку з цим виникає необхідність активізувати науково-дослідну роботу студентів протягом навчального процесу, що надасть можливість розвивати у них навички до аналітичного наукового мислення, формулювання висновків і надання науково обґрунтованих рекомендацій щодо використання здобутих результатів.

З метою оволодіння студентами методикою наукових досліджень їх наукова робота в межах навчального процесу може містити такі напрями :

1. Підготовка (написання) критичного огляду статей, есе або реферату з обраної тематики дослідження. Один з цих видів наукової студентської роботи передбачає виклад у письмовій формі проаналізованих літературних джерел, критичну оцінку наявних підходів, окреслення проблемних питань за даною тематикою та надання рекомендацій щодо їх вирішення. Викладач має допомогти студенту визначити напрям наукового дослідження, мету, завдання, предмет та об'єкт, методи дослідження, а також надати науково-методичні рекомендації щодо вирішення поставлених проблемних питань.

2. Підготовка та виступ на Науковому студентському гуртку з бухгалтерського обліку в межах обраної тематики дослідження. Дана форма наукової роботи сприяє поглибленню дослідницьких навичок студентів, формує їх аналітичне мислення та допомагає опанувати ораторське мистецтво, що є важливим при захисті курсових і дипломних робіт.

3. Семінарські заняття з дисципліни «Історія бухгалтерського обліку» можуть проводитися у вигляді семінару-розгорнутої бесіди, семінару-дискусії, семінару-«мозкового штурму» та семінару-конференції. Обговорюючи питання, що були запропоновані на лекційних заняттях, студенти вчаться висловлювати свої думки щодо певних проблем.

4. Організація та проведення індивідуально-консультаційних занять. Даний вид занять дає можливість викладачу спрямувати науково-дослідну роботу студентів за наведеними напрямками.

*Остапенко Ю.П., асистент
кафедри обліку, аналізу та аудиту в АПК*

ОРГАНІЗАЦІЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ І ЇЇ МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Професійне зростання фахівця, його соціальна необхідність як ніколи залежать від уміння проявити ініціативу, вирішити нестандартну задачу, від здібності до планування і прогнозування результатів своїх самостійних дій. Організація аудиторної та позааудиторної самостійної роботи в процесі навчання у вузі, формування вмінь навчальної праці являються основою для післявузівської освіти і подальшого підвищення кваліфікації. У вузі студенти повинні отримати підготовку до послідувочої самоосвіти, а засобом досягнення цієї мети є самостійна робота.

У зв'язку з цим необхідно відзначити, що самостійна робота студентів (СРС) є не просто важливою формою освітнього процесу, а повинна стати його основою. Потрібно переорієнтувати СРС з традиційно — простого засвоєння знань, отримання умінь і навичок, на розвиток внутрішньої і зовнішньої самоорганізації майбутнього фахівця. У СРС також змінюється і роль викладача. Контролююча функція в його діяльності змінюється функцією управління зовнішніми чинниками: включення самостійного завдання в структуру лекційного та семінарського заняття, вибір методів роботи відповідно до поставленої мети. СРС набуває особливої актуальності при вивченні спеціальних дисциплін, оскільки стимулює студентів до роботи з необхідною спеціальною літературою, виробляє навички ухвалення рішень.

У стандартах вищої професійної освіти на позааудиторну роботу відводиться не менше половини бюджету часу студента, який повністю може бути використаний на самостійну роботу. Крім цього, велика частина часу, що відводиться на аудиторні заняття, також включає самостій-